Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го ЧЕРВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 150. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 11, 1952. VOL. LX.

ПЕРЕГОВОРИ В СТАЛЕВАРНОМУ ПРОМИСЛІ РОЗБИТІ

Вашингтон. — Серед надій на успішне закінчення переговорів над покінченням страйку в сталеварнях, прибічник президента Трумана, д-р Джан Стілман, який від імени уряду був посередником у переговорах між підприємцями й юнією сталеварників, проголосив, що обидві сторони станули на мертвій точці. Вони погодилися на тому, що деякі підприємства мають бути відкриті для виконування оборонної продукції, одначе розходяться без передбаченого повного зібрання на наради. Заки прийшло до розбиття переговорів, президент Труман прохав Конґрес, стримати законодатні проєкти наладнування промислових спорів, щоб не перешкаджати поточним „мировим переговорам" в справі наладнання страйку. Коли представники обидвох сторін вийшли з кімнати -дра Стілмана урядовці промислових підприємств сказали на пресовій конференції, що вони запропонували двохрічний контракт робітникам з підвишкою платень в загальній і додатковій праці разом висотою на 24.6 ц. на годину. У цій підвишці міститься вже підвишка за одногодинний час праці на 16 ц. від 1 квітня. Одначе підприємства відкинули вимогу юнії сталеварників у справі „замкненої робітні", тобто, щоб нові робітники не мали права до праці, доки не стануть членами юнії. Так само не погодилися підприємці на додаткову премію до платні за роботу в неділю. Филип Морей, голова юнії сталеварних робітників і предсідник Конгресу Індустріяльних Організацій, заявив, що розбиття переговорів треба приписати незломному наставленню підприємців, які не погодилися на додаткові добродійства, як ось платню за неділю та свята, і що підвишка за правильну роботу мала б виносити тільки 13.3 ц. на годину. „З уваги на таке становище підприємців, нам не залишається нічого іншого, як продовжувати страйк" — заявив Моррей.. У справі оборонної продукції треба випрацювати плян, які підприємства мають бути відкриті, сказав голова юнії.

БРИТАНЦІ ПЕРЕРВАЛИ БЛЬОКАДУ СОВЄТСЬКОЇ РАДІОСТАНЦІЇ В БЕРЛІНІ

Берлін. — В дотеперішньому загостреному положенні в Берліні наступило помітне відпруження, як Совєти перервали бльокаду передмість, — які належали до західного Берліна, а британці в заміну за це перервали бльокаду приміщеної в їхньому секторі великої совєтської радіостанції. Бльокада тої радіостанції почалася ще минулого вівтірка, коли британські вояки обвели цілий великий комплекс будинків радіостанції колючим дротом та нікого до неї не впускали, хоча нікому не боронили з неї виходити. Після того відбулася взаємна совєтсько - британська виміна протестів і обі сторони, виходило б, прийшли до переконання, що цим разом краще буде помиритись. Проте, не полагоджено справи совєтських перешкод для аліянтських патруль, які контролюють шляхи між Берліном і Західною Німеччиною. Це правдоподібно тому, що в своїх початкових вияснениях про причини бльокади радіостанції британське командування назвало тільки совєтську бльокаду передмість. — Вчора передполуднем британська військова поліція усунула дротяні загороди з-перед будинку радіостанції, але залишила там постійно сторожу з західно-німецької поліції, яка контролює цивільних, які намагаються входити до будинку радіостанції.

Німці дебатують в справі ратифікації мирового контракту

Бонн, Німеччина. — В німецькому федеральному парляменті почалися дебати в справі ратифікації підписаного недавно мирового контракту з західними великодержавами, на підставі якого Західній Німеччині привернено суверенність за ціну її участи в західній обороні. Дебати розгортаються і соціялістична та інші опозиційні партії ще й тепер намагаються виторгувати якнайбільше. Соціялісти є взагалі проти договору, зокрема проти його постанов відносно реміліттаризації країни, натомість інші партії ставлять всілякі додаткові вимоги. — І так, наприклад, комбатантські організації домагаються звільнення всіх засуджених за воєнні злочини військовиків. Для ратифікації договору треба буде раніше перевести деякі зміни в конституції, що вимагає більшости двох третіх голосів і ця обставина серйозно утруднює урядові перевести процес ратифікації в якнайшвидшому часі. Деякі опозиційні і менші німецькі партії тепер єднаються в домаганні, щоб західно-німецький уряд перебрав ініціятиву і відповідальність за об'єднання цілої Німеччини, ставляючи теж цю вимогу за передумову ратифікації договору.

АЛІЯНТСЬКА СТОРОЖА ЗЛАМАЛА СПРОТИВ ЧЕРВОНИХ ПОЛОНЕНИХ НА КОДЖЕ

Аліянтський вояк на вежі, якими обставлений величезний табор комуністичних полонених на острові Кодже, підтягає з мотивів безпеки драбину, по якій єдино можна дістатися до вежі через загороду з колючого дроту. Табор складався досі з 17 великих „бльоків", в яких було до 6,000 полонених в кожному. Для кращої контролі табор розбивається тепер на менші бльоки, в яких приміщується найвище по 500 полонених. Під час тої реорганізації табору приходить до зударів з полоненими

Кодже, Корея. — Аліянтська сторожа, користуючись танками і вогнеметами, зламала вчора спротив найзапеклішого бльоку у величезному таборі полонених на цьому острові. Це був відомий бльок ч. 76, в якому свого часу було схоплено попереднього команданта табору, ген. Додда. В цьому бльоці було коло 6,000 полонених, майже всі озброєні в дерев'яні списи та іншу самооборонну зброю. В акції взяло участь теж коло 6,000 аліянтських вояків. Новий командант табору, ген. Ботнер, повідомив комуністичних фанатиків в цьому бльоці, щоб вони впродовж 15 хвилин вийшли у відповідному порядку з їхніх приміщень, бо табор розбивається на менші відділи. Червоні, замість послухати наказу, почали негайно приготовлятися до боротьби. Ген. Ботнер опісля продовжив свій ультимат ще на дальших 15 хвилин і коли комуністи і в тому часі не виконали наказу, до величезного бльоку їхніх наметів увійшли під охороною танків, аліянтські вояки та вогнеметами почали викурювати комуністів. Деякі з червоних бились направду до останнього. Півтори години після того, як аліянтські військові сторожі увійшли до табору, 4,000 полонених з усіх 6,000 були вже мирно в дорозі до інших приміщень. В таборі залишилось 30 комуністів вбитих, в тому кількох, що їх вбили самі комуністи за те, що вони хотіли послухати наказу аліянтського командування. Крім того, 85 полонених було поранених. Один американський вояк згинув припадково. Полонені з інших бльоків приглядалися цій акції і коли потім самі дістали подібні накази, щоб вийти з таборів, виконували їх негайно і без слова спротиву. Між іншим, щоб туальні

зменшити до мінімум евентуальні жертви спротиву, ген. Ботнер приказав своїм воякам переводити цілу акцію без куль в їхніх рушницях і тільки слізногазовими гранатами та багнетами. Після зломання спротиву червоних та перенесення їх до іншого табору виявлено, що в захопленому і очищеному аліянтськими вояками місці червоні мали приготовані тунелі до масової втечі і, правдоподібно, плянували акцію для захоплення контролі на цілому острові. — Ситуація змінилась цілком після того, як команду табору перебрав ген. Ботнер, відомий зі своїх симпатій до гострої дисципліни.

Сенат ухвалив фонди на програму взаємної безпеки

Вашингтон. — Компромісовий законопроєкт для висигнування $6,447,730,750 на Програму Взаємної Безпеки ухвалив Сенат 50 голосами проти 11 і передав Білому Домові до підпису. Передбачують, що президент вісловить своє обурення з того приводу, бо його проєкт вимагав ухвалення 7.9 більйонів видатків на цю ціль. Заки Сенат поновно ухвалив законопроєкт, деякі сенатори домагалися відослання його ще раз до конференції обох палат Конґресу для пороблення нових додатків. Цей внесок провалився тому, що Палата Репрезентантів уже ухвалила поновний компромісовий начерк і розпустила свою групу, що брала участь у конференції.

Расова справа в шкільництві перед Верховним Судом

Вашингтон. — Загальне зацікавлення громадянства і шкільних чинників викликає справа расових обмежень в школах південних стейтів, що незадовго буде предметом обговорення Найвищого Суду. Справу внесено до Суду в імені муринських організацій міста Топика в стейті Канзас, де, згідно з скаргою, шкільна влада не приймає чорноскірих дітей до шкіл де вчаться білі, себто, де існують окремі школи для білих і чорних. Скарга ця тому опинилась в Верховному Суді, що федеральні суди, які досі її розглядали, не прихилилися до побажань муринських організацій.

СМЕРТЬ ВІД ДОБРОВІЛЬНОГО ГОЛОДУВАННЯ

Сейнт Луїс. — Керуючись своїми релігійними переконаннями, в м. Черевиллі, недалеко Сейнт Луїс, оголосив голодування місцевий пастор Айви. Його голодування продовжувалося дуже довго, бо аж 51 день. Організм не виніс крайнього виснаження й пастор помер на очах своєї родини. Після смерти пастора, знайдено документ, що в ньому він здіймає якубудь відповідальність з своєї родини, бо він сам суворо заборонив годувати його під час добровільного голодування.

Франція домагається від ЗДА допомоги для В'єтнаму

Париж. — До Вашинґтону приїздить французький міністер для В'єтнаму Жан Летурно, щоб обговорити з Департаментами Стейту і Оборони справу американської допомоги для трьох об'єднаних держав, що творять французький Індо-Китай. Франція бажала б озброїти в'єтнамські держави, щоб могти відтягти частину своїх військ з Далекого Сходу до Европи, де її роля в обороні з комуністичною загрозою не менше важна, як і в Азії. Франція вагатиметься ратифікувати мировий договір з Німеччиною, бо згідно з ним Німеччина була б сильніша за Францію. Коли б ЗДА дали військову допомогу для всіх родів зброї у В'єтнамі, тоді Франція не почувалася б слабшою супроти Німеччини, бо могла б виставити в Европі відповідну сильну армію. Французький міністр Летурно домагатиметься від ЗДА: 1. допомоги для В'єтнаму і 2. спільної політики Франції, ЗДА і Британії в Індо-Китаю, яка то політика переконала б В'єтнам, що його не опустять у потребі великі західні великодержави. Таким чином В'єтнам мав би змогу сам боронитися проти комуністичної загрози з Китаю. В'єтнам уже зорганізував 40 батальйонів власного війська, а він зачав це робити в 1950 році.

Червоні домагаються відновлення переговорів в Кореї

Токіо. — Комуністичні представники на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї вже два рази пропонували через свого зв'язкового, щоб відновити перервані аліянтами на 3 дні пленарні сесії, але не дістали на це жадної відповіді від аліянтів. Переговори перервано на три дні минулої п'ятниці і після того, як червоні представники, не зважаючи на пересторoги аліянтської делеґації, продовжували виголошувати свої пропаґандивні промови, замість обговорювати властиву справу перемир'я. Наради мали бути відновлені сьогодні. Тимчасом, команданти північно-корейських і комуно-китайських військ в Кореї переслали новому аліянтському головному командантові, ген. М. Кларкові, протестаційного листа проти аліянтського становища в справі полонених та проти перервання переговорів на три дні. Ген. Кларк заповів, що він дасть на того листа відповідь, яка буде подана до загального відома після переслання її комуністичним провідникам.

Проти майбутніх політичних виступів ген. МекАртура

Вашингтон. — Знавці військового права висловились тут приватно щодо майбутніх виступів ген. Мек Артура. Наступного місяця, в Шікаґо має відбутися Республіканська національна конвенція, що на ній програмову промову мав би виголосити Мек Артур. За гадкою експертів, такий політичний виступ був би порушенням військових правильників. Одначе, з огляду на визначну постать генерала та його різносторонню активність, Пентаґон не задумує розпочинати якихбудь посунень в цій справі, хіба що на цю політичну діяльність визначного військовика зареагують найвищі чинники державної влади.

Старечa пенсія від 1 липня піднесена до $80

Вашингтон. — Для багатьох осіб, які дістають старечу пенсію, з фонду суспільного забезпечення вона буде підвищена до $80 місячно. Також ті особи, що перейдуть на пенсію після 1 липня, будуть могли діставати її висотою $80. За давнішими постановами, найвища старечи пенсія могла виносити найвище $68,50. Очевидно, багато осіб, що вже покінчили або щойно покінчать 65 років життя, ніколи не дістануть такої суми, одначе такі, що досі мали право до $68.50, від тепер матимуть право до нового виміру. Багато осіб стримувалися від переходу на пенсію, хоч дожили 65 року життя, тому, що максимальна пенсія була низька. Уряд передбачує, що після проголошення підвишки, яка входить в силу на підставі поправленого закону з минулого року, тепер багато старших осіб почне переходити на старечу пенсію. Особи самозатруднені, що мають право до найвищого пенсійного виміру, будуть домагатися її щойно після 1 січня 1953 р.

Будуть допитувати генерала, що приспускав можливість поразки в Кореї

Вашингтон. — Урядовці збентежені й обурені твердженням генерал майора Даніела Г. Гуделсона, який сказав в Лос Анджелес, що комуністичні війська можуть прогнати війська Об'єднаних Націй з Кореї, як тільки почнуть загальний наступ. Секретар армії Френк Пейс, проголосив, що твердження генерала Гуделсона противне усьому тому, що найвищі військові провідники досі оприлюднювали, — а вони мають точні вісті про стан боєвих сил О.Н. „Щодо мене, то я признаю збройним силам нашим і інших націй повну здатність відбити всякий напад, який виконали б комуністи" — заявив секретар армії. Гуделсон, це командувач 40 дивізії Краєвої Гвардії, що був на війні в Кореї. Він іде в відставку. Команда армії доручила генераловi-лейтнантові Джозефові М. Свінґ на західному побережжі провірити підстави такого твердження ген. Гуделсона.

Міжнародний трибунал розглядає справу націоналізації іранської нафти

Гаага, Голландія. — Міжнародний Трибунал почав тут вчора розгляд справ, зв'язаних з націоналізацією нафти в Ірані та іpансько-британським спором в цій справі. Іранське становище в тій справі заступає на розправі сам іранський прем'єр Моссадеґ. Вже на початку він тільки потвердив попереднє становище Ірану, вважаючи, що Міжнародний Трибунал не має юрисдикції над тою справою, яка є виключно „внутрішньо-іранська". Моссадеґ твердив, що проблеми зв'язані з націоналізацією нафти, є для Ірану „занадто святі" і „занадто вітальні", щоб їх можна було виставляти „хочби тільки на теоретичний риск міжнародних рішень". Іранський прем'єр говорить по-французьки і його твердження щойно перекладається на англійську мову, що є другою офіціяльною мовою Трибуналу.

Поправлений імiґраційний законопроєкт

Вашингтон. — Новоскодифікований загальний іміґраційний законопроєкт відомий під назвою МекКаррана-Волтера, ухвалений обидвома палатами Конґресу переданий до спільної конференції для вигладження неоднакових постанов. Під час конференції, пороблено в ньому різні додатки й зміни і він переданий обидвом палатам до ухвалення. Надіються, що перше Палата Репрезентантів буде його ще раз розглядати. Та заки ще Конґрес вирішить долю поправленого закону, група сенаторів, яка поборювала цей проєкт, відбула наради з президентом Труманом, закликуючи його покласти вето проти проєкту. Президент, як кажуть, не виявив своєї думки, одначе сенатори вийшли підбадьорені своїми відвідинами. Законопроєкт побудований на давнішім законі про допускання нових іміґрантів на підставі квоти поодиноких країн.

Ухилення свідчень Маркантоніо в справі комуністів

Вашинґтон. — Бувший республіканець, а тепер член Партії Праці Віто Маркантоніо, був майже насильно усунений від переслухування, коли розпочав свою оборону комуністів перед Контрольною Комісією Підривних Дій. Маркантоніо закинув владі міста Ню Йорку підслухування телефонічних розмов, які він провадив, але не подав на це доказів, що викликало обурення членів Комісії. Маркантоніо мав свідчити проти обвинувачення, яке висувається проти Комуністичної партії, а саме, що вона стоїть на послугах Москви й тому її діяльність може бути оцінювана, як підривна. Зокрема Маркантоніо твердив, що підслухувано його розмови з б. редактором „Дейлі Воркер" Джаном Гейтс, що був чотири роки в комуністичній інтернаціональній бриґаді в Еспанії, а потім при війську під час 2 світової війни. Джан Гейтс заперечує свою ролю, як політичного інструктора в інтернаціональній бриґаді та своє визначне становище в комуністичному русі.

Ізраїль стягає 10% позичку при виміні грошей

Тель Авів, Ізраїль. — Коло ізраїльських банків стоять довгі черги людей, щоб виміняти старі банкноти на нові, при чому держава стягає десятивідсоткову примусову державну позичку. Позички не стягається тільки від банкових конт, що нижчі за 50 ізраїльських фунтів та від однофунтових банкнотів. Ліві партії нарікають, що ця фінансова дія вдарить по бідному населенню, яке має таким самим відсотком брати участь у державній позичці, як багатії, та державні чинники пояснюють, що прийде ще примусова позичка від нерухомостей, яка діткне багате населення. Ця позичка має дати ізраїльському скарбові коло 25 мільйонів фунтів та вона повинна стримати чорну торгівлю ізраїльськими банкнотами, які масово вивозили за кордон держави. Ізраїльські консули за кордонами мають вимінювати тільки однофунтові банкноти, а вищих ні, так що тепер усі закордонні ізраїльські банкноти швидко мандруватимуть до Ізраїля, бо на виміну призначено тільки двотижневий реченець. Незалежний ізраїльський часопис Гаарец коментує, що цей крок уряду буде мати успіх тільки тоді, коли уряд зможе зискані з позички гроші призначити на добрі державні інвестиції, які оновлять господарське життя країни.

Комуністи плянують заворушення в ЗДА

Ню Йорк. — У процесі проти шістнадцятьох комуністичних діячів складав далі свої змістовні свідчення Джан Лавтнер, бувший урядовець Комуністичної партії, який оповідав про свою діяльність, як вчителя в комуністичних школах в роках 1947-1949. Зокрема він викладав марксизм-ленінізм в Джеферсон школі, де говорилося про потребу активного виступу комуністів на випадок війни ЗДА і СССР. Ця розмова виникла при нагоді вияснювання понять — „справедливої" і „несправедливої" війни. Оборона комуністів всіляко намагалася перешкодити свідкові складати свої вияснення.

УРЯД ПОЛЕГШУЄ КРЕДИТУВАННЯ НА ЗАКУПНО ДОМІВ

Вашингтон. — Уряд полегшив постанови в справі завдатку при закупні нових мешкальних домів, а теж оголосив, що взяв до уваги полегшення кредитів на інші будови. Рада Федеральної Резерви і Адміністрація Мешкань та Фінансування Домів проголосила нові полегші від себе, а подібні полегші оповістила влада в справі позичок на фармерські доми. Нові полегші зводяться до того, що при закупнах мешкальних домів від однородинних до чотирородинних, завдаток мав би бути знижений до п'ять відсотків замість дотеперішніх десять відсотків, якщо такі доми коштували б $7,000 або менше. Зате при закупні домів за ціну $25,000 або більше, завдаток мав би бути знижений від 50 до 40 відсотків. Для ветеранів, що покінчили військову службу і які викажуться кваліфікаціями для одержання табулярної позички („морґедж") вимаганими Ветеранською Адміністрацією, признані ще дальші полегші. Так напр. ветерани не потребують давати жадного завдатку при закупні мешкальних домів за $7,000 або й за меншу ціну. За доми ціною від $25,000 завдаток для ветеранів знижено з 45 до 35 відсотків. Федеральна Рада Резерви оповіщує, що не буде змін для сплачування табулярних позичок. Найдовший час для сплачування таких позичок виносить 25 років, коли ціна закупна виносить $12,000 або менше. Вищі позички мали бути сплачені впродовж 20 років. У практиці це значило б, що як не-ветеран купує дім за $15,000, має платити завдаток висотою $3,700. Дотеперішня постанова вимагала завдатку з $4,200.

Королева Йордану ховається перед королем

Льозанна, Швайцарія.—Поліція подала до відома, що йорданська королева Заін та її 17-річний син Гуссеін виїхали в невідомому напрямку, як тільки довідалися, що умово хворий король Талал приїздить до Швайцарії з Парижу. Королева і коронний князь є під опікою поліції, яка тримає місце їхнього замешкання в тайні. Король Талал був проголошений королем після вбивства короля Абдуллага, та він і тоді був на лікуванні в Европі. Йорданський уряд проголосив реґенційну раду, що урядує в Йордані та думає проголосити королем Йордану сімнадцятирічного королевича, як він осягне 18 років. Молодий королівський брат, князь Наіф, перебуває на вигнанні в Бейруті, але урядові йорданські кола твердять, що він годиться з таким пляном уряду. Він мав би приїхати до королеви до Швайцарії.

ІНДІЯ ТА ЯПОНІЯ ПІДПИСАЛИ МИРОВИЙ ДОГОВІР

Токіо. — Японія та Індія підписали мировий договір між обома країнами і в той спосіб відновили старинні зв'язки двох народів. Індія не підписала була мирового договору 48 держав з Японією у Сан Франціско, бо вона противилася, щоб американські військові залоги залишалися в Японії для оборони її проти комуністів. Індія відмовилася від воєнного відшкодування від Японії та признала їй ті самі привілеї, що мають в Індії всі інші держави. Таким чином у стані війни з Японією тепер знаходяться тільки Совєти. Договір підписали в Токіо міністр закордонних справ Катсуо Оказакі та індійський амбасадор до Японії К. К. Четтур. Вступні пункти договору говорять про „удержання міжнародного миру і безпеки в згоді з засадами чартеру ОН". Обидві договірні сторони обіцяли відновити всі власності, права та інтереси громадян обох договірних країн так в Індії, як і в Японії. Договір буде важний після його ратифікації обома договірними сторонома. Індія вступила до війни як член британської спільноти народів, тепер вона підписала мир як зовсім самостійна держава. При вступленні Індії до війни проти Японії ніхто не питався індійського Конґресу, чи Індія хоче воювати, та проте Індія дала поважну допомогу Англії на бойових фронтах в Африці і Бірмі.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ПОДВІЙНА КОН'ЮНКТУРА

В українській пресі взагалі, а американсько-українській зокрема, цілком правильно звертається увагу на виїмкову нагоду популяризації й актуалізації української визвольної справи на американському терені під цю пору. Загострення американсько-совєтських стосунків у зв'язку з подіями в Кореї та в Німеччині з одного боку, а розгортання передвиборчої кампанії з другого, створюють цю подвійну кон'юнктуру, невикористання якої було б непростимим прогаянням нагоди, яка незавжди і нечасто трапляється.

В останніх днях ми мали кілька інтересних заяв у зв'язку з визвольними рухами за залізною заслоною. Сенатор Тефт, що змагається тепер за республіканську кандидатуру на президента, у своїй радіопромові з Вашинґтону минулого тижня заявився виразно і недвозначно в користь американської допомоги підпольним рухам в Совєтському Союзі, при чому він між іншими народами назвав окремо теж Україну. Сенатор Тефт вважає, що Америка повинна поробити всі можливі заходи для підтримки визвольних рухів, він рекомендує навіть створення окремих американських підпольних аґенцій за залізною заслоною, але він рішучо виступає проти заохочування до явних повстань проти совєтського режиму вже тепер, вважаючи, що це тільки дало б совєтській секретній поліції нагоду вчинити нову масакру серед опозиційних елементів. Завданням підпольних рухів, по думці сенатора Тефта, повинно бути тепер головно „вдержати при житті духа спротиву серед поневолених народів", щоб його можна було використати проти Кремля тоді, як „настане слушний час".

В користь допомоги підпольним рухам поневолених народів за залізною заслоною заявився теж другий республіканський кандидат на президентську кандидатуру, ген. Двайт Айзенгавер. Відповідаючи на запит кореспондентів на конференції в Ню Порку минулої п'ятниці, Айзенгавер ствердив: „дорогий пане, я вірю в потребу допомоги кожному, хто стоїть по нашому боці".

При цьому інтересно, що обидва ці державні мужі, подібно як і інші, починають видвигати на одне з перших місць необхідність того, щоб Америка ясно і недвозначно проголосила цілі своєї закордонної політики так, щоб їх кожний „міг прочитати і зрозуміти". Це справді те основне, що американська політика повинна зробити і нашим обов'язком є зробити все можливе, щоб в тій декларації цілей американської політики не забракло виразного з'ясування американського становища до слушних політичних та національних аспірацій українського й інших поневолених народів. Важливе подбати, щоб це становище було правильне та вповні відповідало ідеалам Декларації Незалежности та Конституції і Хартії Прав.

З кожним днем, як починає розгортатися передвиборча кампанія, нашій та цілком певно редакціям інших американсько-українських часописів надсилається щораз більше всіляких матеріялів відносно поодиноких кандидатів та їх плянів. Республіканська партія вже навіть вважала за відповідне створити при краєвому комітеті окремий український відділ. Такі і подібні заходи спостерігається теж в Демократичній партії. Багато з їхніх матеріялів відноситься спеціяльно до етнічних американських груп. Це цілком зрозуміле, бо ж йдеться про приблизно 20 мільйонів виборців.

Ми, американські українці, маємо всі об'єктивні можливості для відповідного використання цеї подвійної кон'юнктури і ми повинні її використати, бо ж справа відноситься не тільки до визволення українського народу, але в однаковій, або й ще більшій мірі, до безпеки Америки. Ми маємо сильну нашу центральну репрезентацію — Український Конґресовий Комітет, який своєю дотеперішньою працею здобув собі потрібний авторитет і довір'я американського загалу. Важливе, щоб ми зі свого боку дали цьому Комітетові всю потрібну моральну і матеріяльну підтримку. Окрему нагоду до цього ми матимемо з нагоди недалекого вже П'ятого Конґресу Американських Українців.

Проте, не тільки наша центральна репрезентація, але й багато наших місцевих представництв, як і кожний з нас, як громадянин, має багато можливостей використати теперішню кон'юнктуру та відповідно до своїх сил і спроможностей причинитися до згаданої на початку популяризації та актуалізації української визвольної справи. Для цього потрібно, щоб ми вийшли із загумінків наших власних суперечностей та нашої власної „політики" і брали активну участь в усіх проявах життя тої країни, яку ми вибрали собі за другу батьківщину.

ПРО НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ „СВОБОДИ"

Управа Українського Народного Союзу здійснила ухвалу останньої конвенції та 2-го березня почала видавати ще й недільне число свого органу так, що тепер „Свобода" появляється сім разів у тижні, бо з датою понеділка появляється наш щоденник англійською мовою.

Екзекутива УНС довго думала над справою нового недільного видання. В цій справі висловили свою думку численні автори на сторінках „Свободи". Всі вони підтримали думку видавати новий тижневик. Те саме сталося на публічній дискусії в Літературно-Мистецькому Клюбі. Більшість учасників дискусії та майже всі автори, що писали в цій справі на сторінках „Свободи", бажали, щоб нове видання мало літературно-мистецький, науковий та розваговий характер.

Минули три місяці, як появилося перше число недільної „Свободи". Не великий це час в історії нового видання, але все ж таки можна подивитися назад, що досі зроблено на цьому полі. Самі видані досі числа говорять про виконану працю.

На сторінках нового тижневика появилися досі більше як півсотні ілюстрацій, між ними світлини творів знаних наших мистців та деяких цікавих пам'яток нашої культури. В ділянці гарного письменства, літературної критики, українознавства в найширшому розумінні цього слова, а також у ділянці інших наук, співпрацювали в нас коло півсотні наших авторів. Були між ними і знані автори в літературі, а також і такі, що ставили перші кроки на цьому полі. Те саме можна сказати і про нашу наукову частину, в якій нашими співробітниками були наші вчені з різних ділянок наукової праці. Дехто нарікає, що між нашими співробітниками являються і псевдоніми, але це не наша вина, що деякі автори бажають писати під прибраними прізвищами; на це вони мають повне право, і редакція знає їхні правдиві імена.

Ми знаємо, що нове видання не ідеальне, але віримо, що навіть ті, що нас тепер критикують, коли при кінці року видання дістануть в руки велику книгу на 418 сторінок, прикрашену більше як двома сотнями ілюстрацій, то й вони переконаються, що за 3,75 доляра аж ніяк не можна б дати більше. Та й віримо, що цей річник все ж таки буде покажчиком того, що український нарід, навіть у найважчих умовах, не забуває творити культурні цінності. Ми знаємо також і те, що ми не можемо платити таких гонорарів, яких домагаються від нас деякі автори, і на які вони справді деколи заслуговують. Але така вже доля наших письменників і науковців. Навіть на рідних землях у нас мало хто жив з праці пера. Не дістав належної винагороди за свої праці ані Тарас Шевченко, ані Іван Франко. А там були мільйони наших людей, а тут нас так мало. Та все ж таки наше видавництво платить більше як усі інші видання, що рівно ж не користають з жадних посторонніх підмог.

Тому трохи дивними здаються, може і оправдані з їхнього боку, домагання деяких авторів, щоб вони могли одержувати такі винагороди, з яких вони могли б прожити. З останнього звіту Екзекутиви УНС за минулий рік кожний може ясно бачити, який фінансовий стан видавництва. Коли не піднесеться число передплатників, то до нового видання треба буде доплатити багато тисяч долярів. Коли б платити по 25 долярів за статтю і по 20 дол. за одну поезію, тоді місячно треба було б видавати на авторські гонорари більше як 600 долярів, а з передплати місячно приходить тільки трохи більше як 800 дол.

Ще кілька слів до тих зголошених передплатників, що під час референдум зголосили були свою охоту бути передплатниками нового видання, але пізніше не виконали добровільно взятого на себе зобов'язання і не заплатили передплати, хоч шість тижнів діставали тижневик. Віримо, що вони зрозуміють свою зовсім негромадянську поведінку і присланням обіцяної передплати направлять свою помилку. Це вони повинні зробити в своєму власному інтересі, бо придбання річника тижневика „Свободи" за таку низьку ціну — це направду добрий „бизнес".

Редакція „Свободи" дбає про поліпшення змісту нового видання і проголосила конкурс на короткі новелі. Дальше покращання тижневика в руках читачів. На все потрібні гроші. УНС і так рішений покрити недобір у першому році видання, але він надіється, що наша читацька громада далеко більша за теперішнє число читачів і передплатників. Це число могло б легко подвоїтись, коли б тільки урядовці Відділів Українського Народного Союзу подбали про те, щоб збільшити число передплатників нового органу. Вже й тепер тижневик „Свободи" читають тисячі наших людей, бо коли передплачує батько родини, то одне число читає принаймні три особи. Та коли збільшимо число передплатників, то тим самим збільшимо і число нових читачів, поширимо діяння нашого друкованого слова, і тим самим збільшимо і діяння нашої культури. А хто із свідомих членів нашої великої Союзової Громади може не бажати собі цього? Та ж союзовці завжди були в перших рядах тих, що чинно підтримували культурні дії!

Віримо, що вони й тепер дадуть приклад і не тільки стануть самі передплатниками недільного видання „Свободи", але також заохотять до його передплати інших.

М. Приходько, Торонто

„СТАЛІН — ЦЕ МИР"

Таке гасло було написане на найбільших транспарентах першотравневих демонстрацій в СССР.

Сталіна звали й звуть батьком народів лише на тій підставі, що він нічого спільного з тим титулом не мав і не має. Звали його ясним сонцем лише тому, що він — злодій темної ночі — затьмарив навіки світ сонця мільйонам невинних людей. Сьогодні його ім'ям символізують мир на такій же підставі, — бо Сталін робить найбільше зусиль до того, щоб миру в світі не було. Серед волелюбних народів, що справді борються за мир і демократію, він засіває братовбивство і зраду, він хоче привести їх до таких темних і зловісних днів державного бандитизму, масових пострілів у потилицю, голоду і невільничих таборів, як учора й сьогодні за залізною заслоною.

Сім місяців тому на тутешніх екранах, часом так наївно послужливих московській пропаґанді, було показано, на тлі сталінового портрету, Я. Маліка. Від імені СССР він ніби дарував мир у Кореї. Московські аґенти і їх прихвостні та наївні обивателі-глядачі оплескували цю „миролюбну" промову сталінового слуги. Ті, що знають справжню ціну совєтських розмов про мир, знали, що миру в Кореї, як і у всьому світі, не буде, аж доки Москві відіб'ють охоту до війни збройною силою. Сьогодні очевидно для всіх тих, хто хоче об'єктивно оцінювати факти, що виступ Маліка був лише звичайним пропаґандивним фальшем, розрахованим на дезорієнтацію довірливих людей заходу.

Щоб провадити подібну гру далі, Совєти придумали міт про бактеріологічну зброю в Кореї. Ця нова версія грубого фальшування має таке завдання:

1. Витворити атмосферу ненависти на азійському континенті і в себе дома проти ЗДА.

2. Виправдати великі поразки і мільйонові втрати червоних на корейському фронті.

3. Відвернути увагу публічної опінії в Кореї й Китаї від того, що за сім років свого панування комуністичний уряд не спромігся зорганізувати бодай елементарної охорони здоров'я народу, зокрема щеплення проти масових пошесних хворіб, та перекласти провину за це на „людоїдів" американців та американські затрусні мушки й блохи.

4. Дати новий пропаґандивний матеріял п'ятиколонникам з різних конґресів миру, проґресивних партій і інших московських аґентурних організацій на Заході.

Адже приміром Ендікот — голова канадійського відділу сталінового конґресу миру — спеціяльно їздив до Китаю і сам збирав ніби затрусні комахи, щоб потім по всій Канаді поширювати листівки з тими „документальними" фото і брехати, за його словами, „в ім'я християнства і гуманности" про варварство американців у Кореї й Китаю. Про сотні американських полонених, постріляних у потилицю, він звичайно не згадує і якби його запитати про це, він певне сказав би, що то фальш, що такого не могло бути, бо комуністи взагалі найгуманніші в світі. Але головна мета „бактеріологічної пропаґанди за мир" схована глибше, — вона означає, що Совєти повним ходом самі готуються до бактеріологічної війни і очевидно вже розпочали її під прикриттям галасу про бактеріологічну війну в Кореї. Багато людей, що знають совєтську тактику — незмінну тактику злодія, що ховаючись від злочину, кричить ловити невинного чоловіка, — небезпідставно припускають, що велика пошесть на худобу в Канаді й Англії є ділом рук московської аґентури. А вже нема що сумніватися, що на випадок поширення війни московські слуги будуть вживати бактеріологічну зброю, яку Совєти масово продукують тепер, насамперед в ЗДА, негайно. Це власне в найбільшій мірі з'ясовує причину безперестанного фальшивого галасу про американську бактеріологічну зброю в Кореї.

(Закінчення на ст. 3)

П. Заярський

Пам'яті Д. М. Щербаківського

(До 25-річчя трагічної смерти)

У червні цього року минає 25 років з часу трагічної смерти видатного українського науковця Данила Михайловича Щербаківського. Він не міг витримати тих інтриг і провокацій, що були скеровані на те, щоб очорнити його світлу постать і позбавити його улюбленої праці, що становила зміст його життя. В передсмертному листі Данило Щербаківський писав: „Я втомився. Залишити музей, якому я віддав кращі роки свого життя, не маю сил. Боротися з кваліфікованою підлістю Онищука і Винницького не вмію, терпіти постійні провокаційні візити Винницького далі не можу". І видатний український вчений заподіяв собі смерть, знайшовши в хвилях Дніпра вічний спокій.

З глибоким смутком сприйняло українське громадянство звістку про цю несподівану смерть. 1927 року громадянство мало відзначити 25-річчя наукової праці і 50-річчя з дня народження, але замість цих ювілеїв, довелося ховати небіжчика. Один з найближчих співробітників покійного писав: „Укоротив собі віку Д. М. Щербаківський ... В цих словах стільки жаху, що в першу хвилину відмовляєшся вірити. Дуб зламався... Дуб міцний, упертий, по-лицарському чесний, що стояв на сторожі інтересів української культури, української науки і музейної справи ... Мало хто знав, що ця його праця була подвижництвом, що в особистім своїм житті він відмовляв собі у всьому найпотрібнішому ... Хай кожному робітникові на ниві культури української ім'я твоє буде світлим зразком чесного вартування на сторожі скарбів минулого та на користь освіти поколінь майбутнього." Академік С. Єфремов, виступаючи з протестом проти тих ворожих сил, що спричинилися до смерти вченого, сказав: „Смерть Данила Щербаківського — це голосний крик змученої душі громадянина, крик ДІЄЮ, щоб звернути увагу громадянства на ненормальності в сфері його роботи, і крик цей, останній громадський вчинок небіжчика, не повинен пролунати марно!" На вимогу громадянства влада розпочала слідство в справі виявлення причин самогубства Щербаківського. Але слідство це скоро було припинене, а утворений Комітет для увіковічнення покійного був зліквідований. Тоді українські вчені через пресу звернулися до уряду з вимогою відновити слідство. Цього листа підписали понад 80 співробітників Всеукраїнської Академії Наук. Між ними були всі найвидатніші вчені України: М. Грушевський, С. Єфремов, О. Новицький, Корчак-Чепурківський та багато інших. Але слідство не відновили. А пізніше й ті, що підписали цього листа, підпали під большевицькі репресії.

За 25 років своєї самовідданої праці над збиранням, виявленням і охороною пам'яток історичної і культурної спадщини українського народу, Д. М. Щербаківський, як свідчить проф. П. П. Курінний, здобув для історичного музею в Києві понад 30,000 речей, сам визначив їх і записав до Інвентарних книг. Д. Щербаківський зібрав кілька тисяч пісень, колядок та інших фолкльорних матеріялів. До студіювання історії, археології та народнього мистецтва скерував Д. М. Щербаківського проф. Вол. Антонович. Ще молодим Данило Михайлович odбував низку наукових експедицій, брав участь в археологічних розкопках. Як зазначає акад. С. Єфремов у своїй статті „Зламане життя". Данило Михайлович, „завідуючи історично-побутовим та народньо-мистецьким відділами в Київському Історичному Музеї, поставив ці відділи на дивовижну височінь, надто коли взяти на увагу, що організовувати ці відділи доводилось майже без коштів, покладаючись єдино на свою енерґію та на власні руки. І Данило Михайлович доказав тут правдивого чуда. Він з'їздив усю Україну, вишукуючи експонати."

Напружену експедиційну працю Данило Михайлович сполучав з невтомною науково-дослідчою працею. Найголовніші праці вченого такі: „Символіка в українському мистецтві". „Українські дерев'яні церкви", „Сторінка з української демонології", „Золотарська оправа книжок в XVI-XIX ст. на Україні", „Українське мистецтво" (українською і французькою мовами. Прага, 1926). Крім того слід згадати праці про розкопи на Волині та на Поділлі, про козака Мамая, про українські килими і т. ін. Як зазначає В. Камінський, все життя Данила Михайловича „становило один безперервний подвиг."

Особливо великі заслуги має Данило Михайлович в справі рятування пам'яток української культури в Галичині та Буковині під час 1-ої світової війни та на Наддністрянській Україні в пореволюційні часи. Коли большевики руйнували церкви і музеї, реквізуючи музейні цінності і забираючи їх ніби для допомоги голодуючим, Д. Щербаківський всіма залежними від нього засобами боровся проти варварського нищення речей, що мали велику історичну і мистецьку цінність. Завдяки енерґійним заходам Данила Михайловича частина високоцінних музейних експонатів була врятована. Як свідчить проф. П. П. Курінний, „навіть уже знищені речі Д. Щербаківський захищав, вдаючися до центральних установ, і добився дозволу повернути частину цих речей до музеїв вже тоді, коли їх конвеєром подавано до сплющувальної машини". Це було 1923 року. З цього бачимо, що речі, вилучені в р.р. 1920-1921 ніби для допомоги голодуючим, насправді призначалися для іншої мети, бо вони лежали в Москві аж до 1923 року. Не зупиняючись перед небезпекою жорстокої большевицької розправи, мужньо і відважно боронив Д. М. Щербаківський цінні пам'ятки української культури. Вдачу самовідданого вченого акад. С. О. Єфремов характеризує такими словами: „Коли робив що, то робив увесь, цілого себе вкладаючи в справу, забуваючи часто найелементарніші потреби існування, занехаюючи свої інтереси, не дбаючи про себе. Такий він був і як людина. Правдивий до різкости, чесний до педантизму, одвертий і щирий в стосунках до людей, упертий в досяганні раз поставленого завдання. Брехні, інтриганства, позалаштункових ходів органічно не терпів. На половині дороги не спинявся. Це з тих людей, що можуть зламатися, але зігнутись — ніколи!". І цього самовідданого, чесного діяча української науки большевики через своїх аґентів почали несамовито цькувати, намагаючись обвинуватити його в тому, що він перешкоджає збереженню музейного майна. Це нечуване і безглузде обвинувачення Д. М. Щербаківського, людини, що все своє життя віддав боротьбі проти нищення народніх святощів, боротьбі за збереження і охорону їх, ці провокаційні гидкі інтриги спрямовані були на знищення одного з найвидатніших українських учених України. І вони досягли своєї мети ... довели Данила Михайловича до самогубства. Бо він належав до тих людей, що не згинаютися!

Трагічна смерть Данила Михайловича Щербаківського була грізним попередженням. Незабаром лютий большевицький терор забрав сотні і тисячі нових жертв серед культурних діячів України.

Пам'ять про них і зокрема про Данила Михайловича Щербаківського вічно житиме в серцях українського народу!

Йосип Сірий

ОКСАНКА

(Спогад з визвольних змагань України)

(1)

Село Хрипаличі пишно розкинулось над Лугою, яка ліниво несла свої води поміж зеленопахучими сінокосами Волині. В селі залишилось небагато людей, бо своїх мешканців село попрощало, як втікачів першої світової війни. Господарив там лише відділ кінноти Сірої дивізії, яка формувалась у Володимирі-Волинському.

Командир відділу поручник Микола Харченко дістав наказ упорядкувати де-які клуні та інші забудовання для розміщення дивізійної кінноти. Праці було багато, але у вільний час від служби Харченко любив перебувати на свому човні ловлючи рибу, якою була багата Луга.

Одного разу Харченко виплив на Лугу, щоб закинути перемети на рибу.

Змучене сонце вже дещо хилилось на захід, але повітря було ще тяжке від спеки. В селі не було жадного руху, все принишкло і замовкло від гаряча.

Харченко поволі плив водою, вибираючи догідне місце для переметів.

Пахло прив'ялою травою і польовими квітами. Бджоли, як золоті цятки, снували в повітрі невидиму мрію-павутину, турботливо перелітаючи з квітки на квітку. Їх ніжне гудіння, дисонансово, переривав бас чміля, який нефортунно заплутався десь у траві. Сіра мала пташина, вчепившись лапками за очеретину, — тяжко дихала, розхиливши дзьобик. Від спеки все затихло і десь поховалось, лише дика качка з каченятами, щось нишпорила в рясці, а побачивши човен, хутко зникла в заростях.

Човен посувався далі. Харченко любувався красою волинських лук.

Піднявши чолову, він уважно оглядав береги, міркуючи, де б краще стати на рибу. Човен звільна завертав за корч старої верби, випливаючи на широке плесо ріки ...

Харченко здрігнувся і затримав човна ... За корчем на траві він побачив русалку ... Вона лежала, закинувши руки під голову, під голову, піддаючи себе чудодійним промінням сонця. На голові мала віночок з волошків і татарака.

Вона спала, а може дрімала, а може мріяла про підводне царство ...

Над головою схилилась ромашка і вдивлялась в гарне, спокійне лице сплячої русалки. На стебелинці трави завис червоно-чорний метелик і час від часу тріпотів крильцями, неначе хотів охолодити жар пекучого сонця, яке палило лице водяної красуні.

Харченко з насолодою вдивлявся в небуденну красу дівчини ... Він забув за перемети, за рибу і за все на світі ...

Русалка спала. Човен без керми повернувся і вдарив носом об пень старої верби ... Харченко стратив рівновагу і випустив з рук весло, — з грюкотом вдарившись об борт човна, весло впало в воду.

Русалка пробудилась і сіла. Віночок злетів з голови, а листки лілій сповзли на траву, відслонюючи груди дівчини.

Русалка застигла, вдивляючись широко розкритими очима в Харченка.

Замішання тривало не довго, за хвилину русалка була вже в воді.

Перед очима здивованого Харченка майнула постать русалки, яка безслідно зникла в воді.

— Привид — чи дійсність, — подумав Харченко.

— Гоп, гоп, — почувся на другому березі голос в корчах.

Харченко глянув і побачив русалку, яка винирнула і сиділа, по шию, в воді тримаючись рукою за гилля верби.

— Слухай, привиде чи дівчино, де ти тут взялася? — спитав Харченко.

— А де ви тут взялися? — озвалась русалка.

— Хіба ж не бачиш? Я вояк тутешнього відділу.

— Та я бачу, що вояк, але де ви тут взялися?

— Шукаю доброго місця на перемети, та й заплив сюди, а як побачив таку гарну русалку, то мало не впав з човна і весло полетіло в воду.

— Аж так ... Як вам не соромно підглядати ...

— Русалка була одягнена в лопухи, як царівна водяна... Скажіть, хто ви?

— Я звичайна дівчина ... А тепер заверніть човен за корч, я мушу одягтись ...

— То подайте мені весло ... Он пливає на воді ...

Русалка звинно підплила, дістала весло і подала Харченкові.

— Дякую. Я відпливаю за корч. Але яд одягнетесь, то не тікайте.

Харченко завернув човна за корч верби і закурив. Чарівна з'ява як фотографічна світлина, увесь час стояла перед його очима. Перший раз в життю довелось побачити, щось таке гарне.

— Шкода, що я не маляр, — подумав він, — міг би створити чудової краси образ.

Якесь дивне почуття обгорнуло його душу, впилось в його істоту, — запаморочило. Не знати, як довго був Харченко в такому запамороченні ... Цигарка згасла в пальцях і плюснула в воду. Харченко опам'ятався.

— Гей, гей русалко, чи ви вже одяглись? — крикнув Харченко, не повертаючи човна. Але відповіді не було ... Повернув човна і виплив на чисте плесо річки. Русалки не було видно. Харченко наблизився до берега, прив'язав човна і вискочив на траву, шукаючи очима русалки ... Але її ніде не було. Русалка так несподівано зникла, як і з'явилась.

— Утікла, подумав Харченко і йому зробилось невимовно прикро, немов щось дуже дороге стратив в свому житті.

Він наблизився до того місця, де лежала русалка. Прим'ята трава, трохи лопухів ... а он і віночок з волошків лежав на траві.

Харченко підняв віночок і довго вдовлявся в нього, а потім підніс до уст і поцілував.

— Русалка зникла, але цей віночок залишу на спогад, про мить краси, яку довелось побачити. Він сів на прим'ятій траві і задумався. Мрії-думки перебігали, змінялись, знов з'являлись і знов зникали.

Сонечко спускалось до обрію, готуючись, по цілоденній праці, солодко відпочити в золотому ложі. Дихнув вечірній вітрець, десь задерчав деркач, сплюснулась риба ... Харченко піднісся, ще раз оглянув навкруги сінокоси і пішов до човна. За хвилю човен тихо плив в бік села, ліниво порючи лагідні води Луги.

II.

Після зустрічі з русалкою Харченка не покидав, якийсь дивний неспокій, який змушував його шукати вітра в полі, тобто красуні-русалки.

В селі він ніколи її не бачив.

— Де ж поділась моя русалка? — питав сам себе. Тут в селі її не має ... Але хто вона і звідки? Здалека не може бути, бо не пляжувалася б тут, вона живе десь поблизу, але де?

Харченко вже стратив надію побачити русалку. Оттак нудьгуючи за нею, одної неділі забрів до поблизького лісу, який темнозеленою смугою виднів за селом.

В лісі було затишно. Лісний холодок приємно обгортав його істоту і заспокоююче діяв на нерви. Він ішов лісом, прислухаючись до співу лісного птацтва, аж оце почув воркіт дикого голуба десь високо в короні старого ясеня ... Голуб то воркотів, то несподівано замовкав, якби до чогось прислухався.

(Продовження буде)

МІРКУВАННЯ ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ

В „Інформаціях з Українського Конґресового Комітету", що їх передає Українська Радіопрограма, П'ятий Конґрес Українців Америки, що відбудеться в Ню Йорку на початку наступного місяця — називається Парляментом Української Національної Спільноти в З'єдинених Державах Америки.

І підкреслюється його вагу: він матиме значення не тільки для нашого внутрішнього життя тут, він вирішуватиме не тільки наші льокальні справи — але й матиме вплив на цілість нашої національної справи. Бо до його нарад будуть прислухатися й ті неукраїнці, що цікавляться нашою справою, що слідкують за боротьбою українського народу на Рідних Землях, що може — вирішуватимуть долю й майбутнє нашого народу, його позицію серед народів світу.

Характеристика Конґресу слушна. Завваги правдиві.

На марґінесі цих, підкреслюваних Українським Конґресовим Комітетом моментів у зв'язку з недалекою вже сесією цього нашого парляменту, хтів би я, як громадянин, висловити свої міркування.

Відомо, що послами до парляментів бувають завжди — в здоровій, свідомій і добре організованій спільноті — найкращі з найкращих. Кожна група, кожна організація висилає туди людей свідомих, активних, добрих, зразкових для всіх громадян у кожному відношенні. Звідтіль і пошана до них з боку громадян. Пошана, яка була колись і у нас відома: посол до парляменту вважався завжди народним трибуном. Його поява серед виборів — для складення звіту про свою діяльність, чи виступу на якійсь імпрезі — була завжди атракцією дня.

Характер нашого парляменту, тобто нашого Конґресу Українців Америки — особливий. Це — суто на парлямент нашої спільноти тут. Але він, як виразник настроїв, бажань і стремлінь нашої громади у цій вільній країні, стає одночасно й виявом того, чого прагне сьогодні весь наш нарід, що не може сказати світові, бо неволений на „нашій, не своїй землі".

Тому й делеґати на цей наш Конґрес, ці наші посли до нашого Парляменту тут, — будуть виразниками думки усього нашого народу, його репрезентантами перед вільним світом.

Бо ж зібралися тут, на цій вільній землі, тепер дочки й сини нашого народу з усіх теренів нашої Рідної Землі. З усіх шарів нашого народу.

Ці наші делеґати на цей Конґрес повинні бути найкращим з найкращих з-поміж нас. Найсвідомішими з найсвідоміших. Найприкладнішими з найприкладніших.

Бо ж їх голос їхні слова, їхні завваги й уваги, їхні доручення й проєкти постанов, що в сумі дадуть постанови Конґресу, що мають згодом стати авторитетними для нас усіх — повинні бути ґарантовані перед усякими критичними заввагами з нашого боку. Щоб ніхто з-поміж нас не сказав: ось, як гарно говорить — але, чи сам він такий, чи сам робить те так, що й як каже нам робити...

Це торкається не так уже вимагання якоїсь особливої активности в нашому громадському житті. Це торкається в першу чергу вимоги виконування того громадського обов'язку, що став на сьогодні імперативом для нас усіх: плачення Національного Датку.

Коли Конґресовий Комітет закликає нас усіх платити його загалом, а навіть уже платити й на 1952 рік — то прикладом для нас усіх повинні стати ті, що вибиратимуть наступний Український Конґресовий Комітет. Прикладом для нас повинні бути самі делеґати на цей Конґрес, що певно проголосить відповідний заклик до нас у цій справі. У справі Національного Датку на Український Народний Фонд.

Коли візьмемо під увагу, що Конґрес розглядатиме й загально-національну українську справу, радитиме ще над тим, як найкраще привести до швидкого й найбільш корисного для нас її вирішення, що шукатиме шляхів і засобів, щоб з нашого боку причинитися до такого вирішення, й коли візьмемо під увагу, що таку саме мету має Український Народний Фонд, який створений для підтримування кожної акції в користь українського народу, зокрема ж для допомоги йому в його боротьбі на Рідній Землі — тоді цей обов'язок плачення Національного Датку мусить бути особливо дотриманий тими, що складатимуть собою цю Сесію Конґресу Українців Америки.

Тому Український Конґресовий Комітет має завдання ще перед Конґресом, ще в процесі його підготови: вияснити всім клітинам його організаційної мережі, які вибирають делеґатів на Конґрес, що ці делеґати повинні бути зразковим для нас усіх. Зразком у кожному відношенні. В першу чергу — як це підкреслено в останніх „Інформаціях з Українського Конґресового Комітету", що їх у минулу неділю передавала місцева Українська Радіопрограма — у відношенні Національного Датку на Український Народний Фонд.

Тобто — говорячи виразною мовою — кожний делеґат на Конґрес має мати й виказку, що він вплатив Національний Даток на Український Народний Фонд.

Не для леґітимування себе перед нами! Не для контролі з нашого боку!

Але для нашої внутрішньої моральної сили.

Щоби ті, що нас репрезентують і нас ведуть — були для нас, у нашому глибокому й непохитному переконанні, чистим зразком громадянина.

Громадянин.

„СТАЛІН — ЦЕ МИР"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Так виглядає в дійсності зміст гасла „Сталін — це мир". Та „мирова" діяльність виявляється сьогодні в Кореї; в розбійницьких комуністичних заколотах в Японії; в новій бльокаді під'їздів до західнього Берліну; в безперервних руїнницьких страйках в ЗДА; у нахабній вимозі примусової репатріяції корейських полонених; в підготовці великої диверсії, зради і громадянської братовбивчої війни на територіях демократичних країн і т. д. В такому напрямі йде чорна робота і всієї сталінської аґентури закордоном, а зокрема „мирова" активність так званих конґресів миру.

На останньому зборищі конґресу миру в Канаді, 11 травня ц. р., де головним промовцем був згаданий московський слуга Ендікот, колишній священик Юнайтед Чорч, так само як і на московській нараді, не було ні слова сказаного про мир. Весь зміст промови був скерований на те, щоб викликати зненависть проти ЗДА і охарактеризувати оборонний пакт демократичних держав як пакт підпалювачів війни, продиктований „Волл Стрітом". Точнісінько такий зміст резолюції прийнято і на конґресі церковних діячів 23 віровизнань, що цими днями відбувся в Москві. Делеґати того „церковного" конґресу, що діяв звичайно за завданням і програмою МВД, спромоглися лише на резолюцію, в якій було написано, що „Сталін — це мир", а ЗДА, що „розпочали в Кореї й Китаю варварську бактеріологічну війну проти невинних жінок і дітей", є головними підпалювачами війни. Ні колишній священик і місіонар Ендікот у Канаді, ні червоний кентерберійський декан, ні церковні сталінські достойники ані слова не згадали про вбивства священиків і сестер, що опікувалися сиротами в Китаю, про масові самогубства людей з відчаю, про голодову смерть, ні про інші масові прояви необмеженого, безправного знущання над людиною й народами скрізь поза залізною заслоною.

А зміст їхніх „мирових" резолюцій, припечатаних білими голубами, про зненависть до всього і всіх, що не хотять і ти в сталінове ярмо, — однаковий, бо він списаний з таємних інструкцій Москви для п'ятиколонників — зрадників своїх країн і народів. Мета очевидна: докласти всіх зусиль, щоб викликати ворожнечу і недовір'я до ЗДА — єдиної сили, що перешкоджає Москві запанувати над світом сьогодні.

Ми, українці, знаємо про це не від тепер. Зокрема ми, новоприбулі, що слухали багато разів так звані „опровержения ТАСС" або мюнхгаузенівські байки з Інформбюро Лозовського і знали справжній їх зміст з дійсности за залізною заслоною, знаємо непомильно, що сьогоднішнє гасло „Сталін — це мир" і білі голуби на грудях та нарукавниках у демонстрантів і заколотників є нічим іншим, як черговим „опровержением ТАСС"; що вони насправді означають протилежне.

Перед лицем загрози всьому вільному світові, що насувається з кожним днем, ми не маємо права сидіти мовчки, або вкладати нашу енергію і активність у жалюгідні партійні чи міжорганізаційні сварки, які тільки знесилюють нас. Перед нами велике поле діяльности в обороні інтересів нашої батьківщини і західньої демократії. Ми мусимо діяти організовано і поодинці на кожному кроці, де показується московський лисячий хвіст, де діє московська аґентура, заслонившись підступним і фальшивим гаслом про мир, з білим голубом замість чорного московського крука.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Вечорниці Об'єднання Українських Жіночих Організацій

Давно заповіджені вишивані вечорниці ОУЖ відбулися весною, з широким розгоном та в сердечній і теплій атмосфері. Правда, кількість вишиваних суконок була не така велика, як заповідалося, бо, виявилося, що наші пані, такі, назагал рішучі, повишивавши собі сукні, в останню хвилину раптом втратили віру в себе і вирішили прийти в звичайних сукнях, щоб „подивитися", як воно має бути. Зате було чимало вишиваних блюзок, і то дуже гарно і ефектовно зроблених.

Жюрі, яке складалося з пань М. Лепкої, О. Федишин, С. Нагірної, худ. Мироша і Р. Купчинського, дуже довго не могло дійти до згоди, а то в питанні про премії за блюзки. Проблема була така: чи вважати, що блюзка конче мусить бути вшита на зразок української сорочки — з уставками і збираним рукавом, чи вишивка може бути розташована, як орнамент до кожного роду блюзки і вимога, яку ставимо до неї — це, щоб вишивка була стилево-українська? Поскільки розійшлися, то вирішено, що за блюзки цим разом не буде видаватися премій. А це шкода, бо, повторюємо, були прекрасні блюзки, список яких подамо нижче.

За сукні дістали премії такі пані: Перша премія — **п. Інна Ґайдамака** кремового кольору пополуднева суконка з червоною вишивкою вгорі коло шиї та двома трикутниками, що ширилися вдолину спідниці, поміж запрасованими фалдами. Друга премія — **п. Є. Галичин:** біла бальова сукня з вишивкою бляклими красками. Вишивка теж ішла спереду коло шиї, а також на двох „крилах", що йшли від стану аж до кінця широкої спідниці. Третя премія — **п. Мирослава Осідач:** рівна біла сукня, з гарною яворівкою.

Крім того варта уваги була сукня **п. Марти Кокольської-Кобрин:** шовк суворого кольору, як наше селянське полотно, і тільки на стані, замість пояса, широка смуга вишивки, скомбінованої, якби кілька сполучених вузеньких крайок. Також убрання **п. Галі Хамуляк** суворого кольору блюзка з ефектною вишивкою (борщівського повіту) — чорні широкі пасма на переді блюзки і на рукавах. Разом з довгою спідницею це творило дуже ефектовне і елеґантне убрання, яке можна одягнути у найвишніщий нічний клюб.

В блюзках переважає покутський взір: багато помаранчевого кольору з невеличкими чорними розводами. Признання за найкращі блюзки жюрі вирішило дати таким паням (за абеткою): пані Александра Біскупська — рукав грецького фасону з широкою покутською вишивкою і двома кляпами такої самої вишивки на переді блюзки; п. Артемида Джулинська: малинова вишивка, взір західно-український, фасон блюзки — на зразок української сорочки; п. Олександра Дзядів, п. Анна Залевська, п. Тетянка Шарко — покутська вишивка, покладена більш вузенькими смугами. Також була ще одна гарна пара: він і вона у чорно-червоній вишивці, — але, на жаль, вони вийшли з залі ще перед тим, як жюрі встигло записати їх імена. П. С. Балабан теж прийшов у гарній вишиваній сорочці, за яку честь, очевидно, належиться його мамі. П. Надія Пастушенко мала дуже гарно вишивану буковинську блюзку, очевидно, ще з Краю.

Окремо на вечорницях було відзначено нашу відому співачку і загальну улюбленицю п. Євгенію Мозгову, що не тільке сама прийшла у вишиваній блюзці, а ще й привела з собою п. Єлисавету Бориш, убрану в повний народний стрій, вив'язану хусткою пополтавськи, що виступала і у вишиваному хороводі і сама і в парі з аранжером балю, п. Л. Лепким.

П. Лепкий, аранжуючи вишиваний хоровід і далі проголошуючи жюрі і висліди конкурсу, надавав тону вечорницям, але треба признати, що йому не довелося докладати до того великих зусиль, бо треба дати загальне признання публіці, серед якої переважала молодь, що поводилася надзвичайно добре, і хоч загальний тон був домашній, веселий і затишний, але не переходив у скрайність. Особливо було приємно відчути, що сама молодь цікавиться вишиваним балем і прийшла і себе показати і на других придивитись. Треба сподіватись, що надалі ці вишивані вечорниці, що їх ОУЖ має намір робити реґулярно щороку — стануть центром для товариського життя людей, прив'язаних до українського мистецтва і гордих працею рук наших мамів і бабунь. З цього приводу було також відрадно побачити поруч молоді і старших заслужених громадян.

Добрий почин вже зроблено, і тепер є всі підстави сподіватися, що вечорниці ОУЖ у 1953-му році притягнуть ще більше публіки і ще більше цікаво задуманих і виконаних убрань з вишивкою.

Л. Івченко

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В АВСТРАЛІЇ

Про життя українців в Австралії один наш скиталець пише так:

„...Щодо нас, то ми животіємо поволі в тій Австралії. Я працюю, як машиніст по дереву, дружина почала працювати, як модниярка, а Ярчик (син) ходить вже до школи та вчиться англійської мови. Що суботи ходить до української школи. Крім того вчиться гри на піяно. Це про нас. А тепер про Австралію.

Тут — як, мабуть, знаєте — фінансова криза, Це ж бо англійська колонія. Тішимося, що маємо нову королеву, — ну, ясно, бо ж ми „нові австралійці". Це почуєте на кожному кроці, щоб не забули. А якщо не розмовляєте англійською мовою, то дивляться на вас вовком, до чого ми вже привикли.

Клімат тут поганий, спеки велекі, що аж серце навалює, пожежі лісів („бушів") страшні. Потім дощі — зливи, в сухих річищах повно води, починаються повені.

Комарі, вужі, павуки, укуси яких дуже небезпечні, ба навіть смертельні, а дальше на півночі - кенґури та крокодилі.

Країна гарна, дуже багата, тільки „молода", і мало людей на ці простори.

Хатки на „курячих лапках" розростаються від міста до 20-ти миль. Все це належить до міста. Ми їздимо електричною залізницею 1 год. до міста Сідней, де живемо. В передмісті ніхто не мешкає. Самі склепи, магазини, фабрики та бюра. Життя закінчується о 5 год. 30 хв., коли всі їдуть з праці додому. Місто завмирає.

Товариського життя — мало. Все живе тільки для себе. Театрів немає. Була гарна симфонічна оркестра, але її зліквідували, бо не могла „вдержатися". Сили є добрі, але „Унії Кінові" намагаються не допустити працювати, щоб їх справи не підупали. Кіна — чудові. Залі, які могли б пригодитися під прекрасні театри, використовуються під дурні фільми. Люди одягаються до кіна, як на святочні імпрези. В неділі все зачинено, крім церков. Ми маємо маленьку церковку, де співає хор і люди моляться.

Заробітки тут ненайгірші. Родини, в якій працює 2-3 особи — вже купили собі хату, а дехто ще й авта. Австралія гарна, якщо хто має гроші, — то багато, — щоб сидіти півроку десь у Швайцарії, чверть в Америці, а решту купатися в австралійському морі. Але так, як ми тут сидимо,— нецікаво.

Зелено тут завжди, але це не наша зелень — свіжа й сочна, як весною, а замучена, жовта. Немає снігу,немає зміни пір року, які в нас такі гарні..."

„Наш Клич" (Буенос Айрес, Арґентіна

В ЕСПАНІЇ

Високе відзначення

З нагоди свят на пошану пам'яти Сервантеса, в Еспанії признано різним авторам нагороди за праці з сервантівською тематикою. В числі нагороджених є теж українець, д-р С. Федюк, працю якого „Політична діяльність Сервантеса" нагородив Барсельонський провінціяльний соймик Золотою медаллю та 2.000 пезет.

Еспанський студентський журнал „Носотрос" („Ми"), за квітень - травень 1952 р., відмітив обширною теплою згадкою успіх молодого українського знавця Сервантеса та помістив уривок із названої праці п. з. „Чи мав Сервантес політичні ідеї?".

Д-р С. Федюк робить заходи, щоб свій твір видати друком.

„Українець - Час", Париж

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

До Українського Громадянства в Америці

В 1951 році Український Вільний Університет обходив 30-ліття свого існування. Це найстарша українська висока школа, що через своїх професорів ширить правдиву науку, справді вільну від чужих впливів, від наказів наїздника, що вже понад тридцять років змушують високі школи на українських землях, та не рідних-своїх, проголошувати неправдиві вістки про Україну, її історію та культуру, буцімто залежну і невіддільну від російської культури.

УВУ, що піднявся великого завдання плекати рідну, правдиву, вільну науку в ім'я правди перед цілим цивілізованим світом, постав на чужині і мусить вести скитальче життя щоб бути свобідним від ворожих впливів і примусів, та наказів. Вже тридцять років УВУ стоїть на сторожі правдивости і непідроблености української науки, користаючи з ввічливости чужих держав: спершу Австрії, опісля Чехословаччини, а після другої світової війни Баварії, полудневої частини Німеччини. Відновивши свою працю в Мюнхені в 1945 році УВУ продовжує світлі традиції науково-педагогічної праці своїх основників і головних працівників, проф. М. Грушевського, Ст. Дністрянського, Горбачевського, Ст. Смаль-Стоцького, Ол. Колесси, Шульгина, Яковлева та виховує кадри нових діячів української культури і наукових робітників, друкує праці сучасних професорів та аспірантів науки.

З відпливом у заокеанські країни і професури і студентства Український Університет у Мюнхені далі веде свою науково-педагогічну працю, хоч змаліло число одних і других. Він користає теж з права азилю з боку баварського уряду і признання йому рівнорядних прав з німецькими високими школами. Переїзд його в іншу країну Европи або до Америки покищо неможливий. Тому ця наша твердиня потребує матеріяльної підтримки з боку нашої численної заокеанської еміґрації. Професорський персонал УВУ і студенти, що поселилися в ЗДА і в Канаді, заснували Товариство прихильників УВУ і Асоціяцію професорського персоналу УВУ. Обі організації стоять у безперервному зв'язку зі своєю Alma Mater. Перша має основне завдання дбати про матеріяльну допомогу УВУ, друга координувати професорів, бути в контакті зі студентством і допомагати йому консультаціями та академічними лекціями. Товариство прихильників УВУ звертається до всіх громадян допомогти матеріяльно існуванні УВУ в Европі. Ця допомога може йти шляхом збірок, а ще краще членських вкладок до товариства. Членом т-ва прихильників УВУ може стати кожний повнолітній громадянин українського походження. Місячна вкладка виносить 1 доляр. Коли б одначе комусь з громади було важко платити таку вкладку, просимо оподаткувати себе добровільно в сумі 3—5 дол. річно, а й з такої невеликої допомоги, але численної зможемо зібрати поважну суму для матеріяльної підтримки нашого єдиного українського університету на еміґрації. Пам'ятаймо, що хочби й маленькими датками потрапимо доконати великого діла і допомогти нашій Alma Mater перебути кривичні хвилини, доки вона повернеться до нормального просперування, знову збере та помножить свій професорський персонал і студентство.

За Раду Товариства прихильників УВУ:

Дмитро Галичин, голова;
Д-р Богдан Цюцюра, секретар.

За Управу Товариства прихильників УВУ:

Проф. Осип Андрушків, голова;
Володимир Кульчицький, секр.

За Асоціяцію професорського персоналу УВУ:

Проф. Роман Смаль Стоцький, голова;
Проф. Василь Лев, секретар.

П'ятий Конґрес Українців Америки

ПОВІДОМЛЕННЯ Ч. 6.

Український Конґресовий Комітет Америки примушений звернути увагу організацій, установ і товариств на те, щоби використали надіслані їм листівки для замовлення кімнат у готелі для своїх делеґатів на П'ятий Конґрес Українців Америки, який розпочне свої наради дня 4 липня ц. р.

Український Конґресовий Комітет Америки пригадує всім організаціям, установам, товариствам та їхнім делеґатам, що метрополія світу — Ню Йорк — буде в той час, незалежно від П'ятого Конґресу, місцем нарад різних міжнародних і американських організацій, а тому в готелях буде дуже тяжко дістати кімнати, якщо не будуть бодай тиждень наперед зарезервовані. **Радимо кімнати негайно замовляти собі спеціяльно.**

Зазначуємо, що не можна буде запевнити приміщення тим делеґатам, які не матимуть наперед зарезервованої кімнати. Було б дуже прикро, якщо б делеґати після довгих нарад Конґресу, в горячі дні липня місяця, з власної вини, мали турботи з відпочинком.

Тільки при активній співпраці заінтересованих делеґатів вдасться полагодити всі технічні справи, без зайвих клопотів і нарікань.

Делеґати, що не дістали листівки на резервування кімнати, одержать її цими днями.

Український Конґресовий Комітет Америки.

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО СПІВАКА В АМЕРИКАНСЬКІЙ ОПЕРІ

10-го травня ц. р. Ді Амерікан Опера Ко., Шікаґо'с Пернамент Опера Компани в театрі Атенеум виставила популярну двійку опер: „Кавалерія Рустікана", П. Масканьї та „Паґляцці", Р. Леонковалло. В головній партії першої опери — Турідду виступив наш молодий співак Василь Мельничин. Тому, що центром нашої уваги був наш дебютант, ухилемося від рецензії як другої опери, так решти вправді доброго ансамблю. Присвятимо цих кілька рядків п. Мельничинові. Можна з певністю сказати, що українське суспільства може буди цілком задоволене з цього виступу його земляка. Американська публіка вже після закінчення вступної „Сіціліяни" вибухла громом оплесків. Рясними оплесками висловлювали слухачі своє задоволення з дуєту Сантуцца—Турідду й зворушливої, як з музичного, так драматичного поглядів сцени прощання з матіррю. Хоч і як неприємно вражають оплески серед опери, але вони належали нашому а тому охоче вибачаємо занадто темпераментним американцям. І ці оплески п. Мельничин цілком зослужив: його теплий голос звучав вирівняно, без звичайних у молодих співаків форсувань „високих" нот. Речитативи вільні від напруження та похапливости (звичайні хиби початкуючих), бездоганна нюансіровка. І драматичне оформлення ролі було без закидів. Одна (дискретна) порада дебютантові: не признаватися публіці в своїй симпатії до диригента, що мимо волі (як у більшості дебютантів) було помітне в „небезпечних" місцях.

Д-р Г.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„КОЛХОЗНИКИ ОРЮТЬ І СІЮТЬ, АГІТАТОРИ ПОЛИВАЮТЬ...

розведеними водою фекаліями (бувш. колхозники, що є на еміґрації цей термін знають. — ред.) большевицької пропаганди", як це видно з кореспонденції в „Рад. Укр:" з 24 квітня цього року під наголовком „Агітатори вийшли в поле": „На ланах яланецького колхоза-мільйонера „Большевик" (Томашпільський район Вінницької области) широким фронтом розгорнулися польові роботи. Разом з механізаторами і колхозниками в поле вийшли сільські агітатори: вчителі, медичні працівники, службовці.

Агітатори-вчителі тт. Чорний, Скупа, Батлак, Ковтуненко випустили в тракторних і рільничих бригадах перші полівки (польові газети, редак.), в яких висвітлили стахановську працю передовиків весняних польових робіт". „Агітаційно-масову роботу в рільничих бригадах колхоза провєдять 70 агітаторів".

Як в тій же газеті повідомляється, в Київській області в час засівної кампанії в колхозах видається 400 щоденних стінних газет.

(„Рад. Укр." 22 квітня).

„ЗДІЙСНЕННЯ ВІКОВИХ МРІЙ ПРО ДЕРЖАВУ",

як каже передова стаття „Рад. Укр." з 27 квітня, осягнено, бо „Саме великий російський народ на чолі з його героїчним робітничим клясом проклав той шлях, ставши на який український народ здійснив свої багатовікові мрії про державність... забезпечили велику воз'єднаність всього українського народу під священим радянським прапором".

„УКРАЇНСЬКА ФІЛАРМОНІЯ В КИЄВІ"

складається з таких „українців": Атетісян, Духновська, Нестерова, Трохман, Ґріґор'єв, Дінов, Кравчук, Сікалова, Гураль, Краснощок — шість навіть за прізвищами „українці" на чотири, позірно, українських прізвищ. Це склад артистів, що виступали в редакції „Рад. Укр."

„УКРАЇНА - ГРУЗІЯ",

як каже „Рад. Укр." 27 квітня в кореспонденції І. Бочарова („старшого" брата) з великим ентузіязмом змагаються за те, аби як найбільше видобути для Москви манґану (Україна має одно з найбагатших в світі родовищ манґану біля Нікополя, Грузія має дуже багаті поклади манґану біля м. Чіятур. Ця копалина є конечною для виготовлення високоякісних стопів криці чи інших металів. Манґану дуже багато СССР продає Америці і іншим країнам. До війни з одного Нікополя закордон вивозилось понад півмільйона тон манґану, а других півмільйони в Московщину). Рапортуючи про „виконання і перевиконання" плянів з українського боку відзначено ударників Чуприну, Мальованого, Комашка, Акулова, з грузинського Міротадзе, Попхадзе, Зобахідзе. Шахтярі українці й грузини, затесався, правда, й один Акулов. Різнанаціональних рабів Москва заставляє ще й змагатися.

(„Укр. Думка")

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР Д-Р СОФІЇ ПАРФАНОВИЧ В Л. М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 13-го червня, там відбудеться гостинний виступ п-ні д-р Софії Парфанович, яка відчитає уривки своєї повісти „З прадідних земель". Вечір відбудеться в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню о год. 8-мій ввечорі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. — Тов. Запорозька Січ, від. 355, повідомляє, що піврічні збори відбудуться 22. червня, о год. 1:30 пополудні, в галі парафіяльній. Проситься всіх членів явитись на час, бо маємо важні справи до обговорення і вияснення для нових членів. Як також проситься довгуючих членів вирівняти свої довги за травень, так, щоб секр. не ходив по хатах за вкладками. — Т. Солоничний, предс.; М. Генковський, кас.; П. Запко, сек.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 12. червня, в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечорі. Проситься всіх членів і членкиць прибути на означений час. Контр. комісія дасть звіт за минулих 6 місяців. Одержано дивіденди з гол. канцелярії, тому хай кожний прийде то одержить, бо нікому поштою не будемо висилати. — П. Ковтун, гол.; В. Гнатків, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 13. червня, в год. 8. ввечорі, в Січовій Салі, 506 — 18 Ave. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. Рівнож на цих зборах буде роздача чеків дивіденди для членів. — А. Змий, предс.; Ю. Баранюк, секр.; П. Заболоцький, кас.

СТ. ЛУІС, МО. — Піврічний мітінґ Тов. Володимира, від. 179, відбудеться 15. червня в год. 2-ій пополудні в У. Н. Домі, 2838 Маґнолія вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вирівняти свою залеглість. Буде кілька справ до полагодження, а притім роздавання дивіденди. — М. Дмитришин, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, секр.

КЕНЗАС СИТІ, КЕНЗ. — Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15. червня, в галі 557 Lowell, о год. 1:30. Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо маємо багато важних справ до полагодження. Члени дістануть свої дивіденди і буде контроля книжок. Напоминаємо тих членів, що довгують, а зокрема тих, що платять річно або піврічно, щоби вирівняли свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — В. Кондрук, предс.; В. Федан, кас.; Д. Яремко, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Піврічні збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 14. червня, о год. 7:30 ввечорі, в параф. галі, 4950 С. Палайна вул. Усі члени обовязково мають явитись, бо маємо важні справи до вирішення. Буде роздача дивіденди від У.Н.С. Рівнож пригадується довгуючим членам, що коли не заплатять довгу, будуть суспендовані. — Г. Гаврилюк, пр.; Е. Влідий, кас.; Г. Гарасим, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 15-го червня, о год. 1. попол., в У. А. Осередку, 2965 Карпіндер вул. Просимо всіх членів приходити на збори. — М. Головчак, предс.; Т. Солодкий, кас.; Д. Ферлей і П. Андрушків, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15. червня, о год. 1-ій пополудні, в У. Н. Домі при Мартин і Міш. вул. Маємо дуже важні справи до полагодження, як вибір делеґатів на Конґрес УКК, а теж вибір помічника секретаря та інші справи. Зогляду на сезон вакацій, мітінґи не будуть відбуватись в липні і серпні, а тому Ваша присутність на цих зборах конечна. Рівнож отримаєте дивіденди від Союзу. — Г. Ясінський, гол.; С. Здан, секр.; І. Слупецький, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Повідомляється членів Бр. св. О. Николая, від. 175, що місячні сходини членів відбудуться в неділю, 15. червня, в У. Н. Домі, о год. 1. пополудні. Проситься усіх членів прийти в повище означений час. Рівнож буде виплата дивіденди для членів. — С. Пелих, гол.; В. Вілинський, кас.; В. Вартош, фін. секр.; В. Поцілуйко, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. червня, о год. 12:30 попол., в галі У. Н. Дому, 4655 Martin & Michigan Ave. Члени, які дістали дивіденди, повинні прийти і відібрати. Нікому не буде висилатись, бо це потягає витрату коштів. Просимо платити вкладки, — Союз взяв ризико, а Ви згодилися, що будете платити свою належитість. — І. Форись, предс.; М. Гузиляк, кас.; П. Кізел, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 15. червня, в Домі Відділів У.Н.С., 843 N. Western Ave., о год. 12. вполудне. Просимо усіх членів і членкиць прибути на збори та заплатити свої місячні вкладки. Довгуючі члени мають принести залеглі довги та забрати свої чеки дивіденди. — О. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. „Запорозька Січ, від. 325, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в пятницю, 13. червня, о 8. год. ввечорі, в салі Нар. Дому. Проситься членів прийти і розібрати свої тікети на пікнік, як також вирівняти свої вкладки, бо інакше будуть виключені з Тов. і Союзу.. Неприбувші на збори члени будуть підлягати карі згідно з новою ухвалою на квартальних зборах. — Уряд Тов.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. червня, о год. 7:30 ввечорі, бо в неділю, 15. червня буде пікнік тож збори неможливі. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є дуже, а дуже важні справи до полагодження і справа фотографії. — Д. Рубаха, р. секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. Василія Великого, від. 161, повідомляє, що чергові збори відбудуться в суботу, 14. червня, в годині 7. ввечорі, у власній салі. Присутність всіх місцевих і позамісцевих членів, є конечна, бо на зборах будуть порушені важні справи, як теж буде роздача дивіденди від У. Н. Союзу за цей рік. Залягаючі з місячними вкладками повинні прибути і вирівнювати свої залеглости. — Уряд.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. червня, о годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Взивається членів прийти на збори і забрати свої чеки дивіденди. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Тов. ім. Івана Франка, від. 271, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. червня, точно о год. 2. пополудні, в укр. церковній галі на Лакавана Еве. Буде роздача дивіденди та інші справи до полагодження. Проситься членів прибути в важній справі. — Г. Левуш, предс.; П. Німець, кас.; І. Чопко, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, матиме збори 14. червня в укр. галі на Проспект вул. в 8. год. точно. Проситься всіх членів приходити на збори. — Т. Михнів, предс.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбудуться в суботу, 14. червня, в год. 7:30 ввечорі, де звичайно. Напоминається членів прибути на час і вислухати звіту уряду за 6 м. Хто з членів платить піврічно або річно проситься принести вкладку на час. На зборах будемо роздавати дивіденди. — С. Береза, предс.; І. Ошуст, кас.; А. Анрійців, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться 15. червня, в неділю, в 3. год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівняти свої залеглі вкладки за перший пів рік. — В. Бутковський, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 15. червня о год. 2. попол. в домі Лісного. На зборах секретар буде роздавати дивіденди. — Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; М. Лісний, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що піврічний мітинґ відбудеться о 8. год. ввечорі в суботу, 14. червня, в Домі Голдброн, 1243 Пюрітан Еве. Маємо важні справи до полагодження. Прошу забрати свої дивіденди. — Т. Давидів, предс.; М. Франко, секр. С. Завадовський, кас.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться 15. червня, в 6. ввечорі в У. Н. Домі, 183 Fleet St. Обовязком кожного члена прийти на збори та вирівняти свої вкладки. Також будуть порушені і інші важні відділові справи. — І. Грабар, секр.

ЮТІКА, Н. Й. — Подається до відома членам від. 484 ім. Тараса Шевченка, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. червня, о год. 5-ій попол., в домівці Укр. Гр.-Католицької Громади, 1108 State St. На зборах будеться видавати дивідендові чеки У.Н.С. всім тим членам, котрі вже були в УНС з 1949 роком включно, та скорше. До реорганізації 58 відділу УНС наш 484 відділ ім. Тараса Шевченка, одержав понад 210 переступних листів. Хто хотівби внести переступний лист до нашого відділу 484, проситься зголоситися якнайскорше. Управа від. 484: Д-р Ю. Рабій, предс.; В. Бурак, заст.; М. Онищак, скарб.; В. Запаранюк, фін. секр.; І. Коломієць, рек. секр. Контр. комісія: П. Ликтей, гол.; Т. Нейпораний і В. Топольницький, члени. У всяких справах проситься звертатись до W. Zaparaniuk, 915 Whitesboro St., Utica, N. Y., або телефоном 5-1955.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє, що збори відбудуться в понеділок, 16-го червня, о год. 8. ввеч. в Союз. Домі, 845 N. Western Ave. Взиваємо довгуючих членів вирівняти свої залеглости, взяти чеки дивіденди, бо поштою висилаємо лише позамісцевим. На цих зборах ми повинні вибрати делеґатку на Конґрес УКК. Маємо ще кілька важних справ до полагодження, тому присутність членів конечна. — П. Боднарчук, предс.; П. Яворська, кас.; І. Подола, секр.

ГОДСОН, Н. Й. — Звичайні місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 477, відбудуться в неділю, 15. червня, о год. 11:30 (після Сл. Божої), в церковній галі. Маємо важні справи до полагодження, тому просимо всіх членів прийти точно. — В. Куликовський, гол.; М. Драгущак, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 14. червня, в У. Н. Домі, 517 Галет вул., точно о год. 7:30 ввечорі. Прибудьте точно! Контр. комісія здасть звіт за перший півріх як ми поступили вперед. Члени одержуть чеки дивіденди на зборах. — Д. Постоловський, предс.; Ю. Добуш, кас.; М. Галькевич, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15-го червня, в год. 3. попол., в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх прийти на означений час, бо буде піврічний звіт уряду і контр. комісії. та інші важні справи до полагодження. Будемо давати чеки дивіденди. Просимо приведіть нових членкиць. Приймаємо дітей до різних кляс обезпечення. Наша Служба Божа відправиться в пятницю, 13-го червня, у год. 9. рано за померлих членкиць відправиться парастас. — А. Погранична, предс.; М. Процак, кас.; А. Огар, рек. секр.; А. Гнатюк фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, подає до відома, що звичайні міс. збори членів відбудуться 14. червня о год. 8. ввечорі. Просимо явитися і вирівняти залеглі членські вкладки. Рівночасно повідомляється членів, що є дивіденди-чеки, які будуть роздані підчас зібрання.—А. Горохівський, предс.; Н. Буряк, кас.; І. Струк, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го червня, о год. 2. пополудні, в галі Укр. Прав. Громади, 45-47 Говп Ев., Пасейк, Н. Дж. Просимо членів прийти на збори та вирівняти свої місячні вкладки. Також будемо давати чеки дивіденди на зборах. — М. Філь, предс.; В. Палюх, кас. Г. Яськів, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

МУХАІЛ МАКАР, член від. 204 У. Н. Союзу в Ню Йорку, помер 29. травня 1952 р., проживши 35 років. Родився в Ню Йорку. Оставив в смутку маму Марію, жену Дженет, сина Василя і дочку Вікторію. Похорон відбувся з погребового заведення П. Яреми до церкви св. Юра на 7. вул. Поховано на цвинтарі Кальварія. — В. Й. П.! В. Гасій, секр.

ТАРЗАН, ч. 2848. Геть сторожу.

Коли Тарзан, працюючи зубами, звільнив О'Рорке, айриш з черги звільняв малпочоловіка і інших.

„Коли я приведу сторожа", шептав Тарзан, „будь готов зв'язати його".

В повній мовчанці Тарзан підповз від низьких дверей до сонного вартового.

За вийнятком вартового сільська вулиця була пуста. Тягнучи з собою запамороченого чоловіка, Тарзан швидко вернувся до халупи.